

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ЛЬВІВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Циклова комісія клінічних дисциплін — хірургічних

ЗАТВЕРДЖУЮ

заступник директора

з навчальної роботи

Галина КУЧАБСЬКА

2025-2026 н. р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ ТА НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»

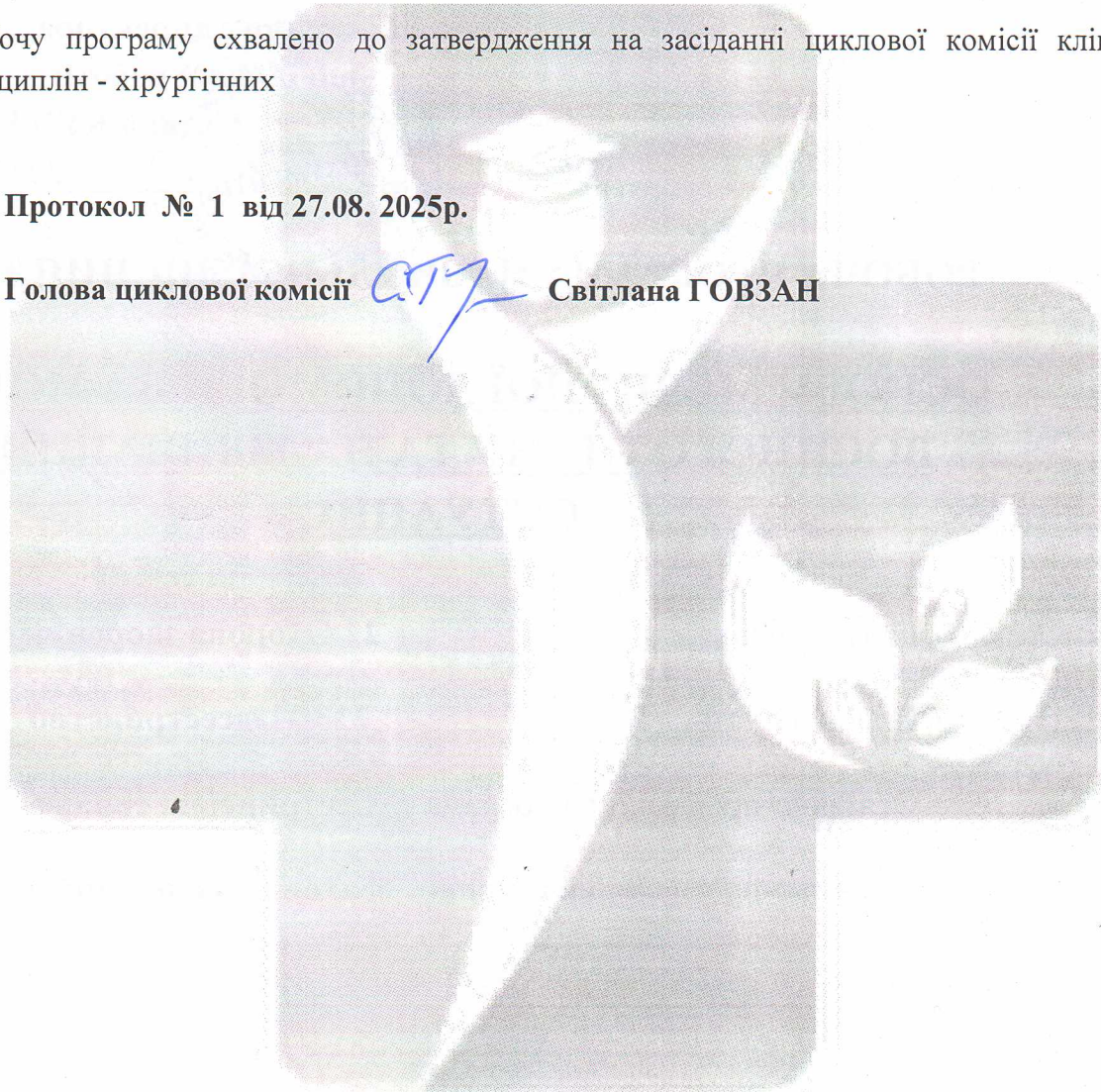
Розробник програми:

Жогло О. Ф. - викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист Львівського медичного фахового коледжу післядипломної освіти.

Робочу програму схвалено до затвердження на засіданні циклової комісії клінічних дисциплін - хірургічних

Протокол № 1 від 27.08. 2025р.

Голова циклової комісії Світлана ГОВЗАН

Програма навчальної дисципліни «**Основи медичної допомоги в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій**» складена відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» (наказ МОН України №1202 від 08.11.2021 року) та освітньо-професійної програми «**Сестринська справа**», затвердженої на засіданні Педагогічної ради Львівського медичного фахового коледжу післядипломної освіти протокол №7 від 27.06.2022р.

Галузь знань **22 Охорона здоров'я**

Спеціальність **223 Медсестринство**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		Вечірня форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u> Спеціальність <u>223 Медсестринство</u> Освітньо-професійна програма <u>Сестринська справа</u> Освітньо-професійний ступінь <u>фаховий молодший бакалавр</u>	Обов'язкова
Загальна кількість годин – 90		Рік підготовки
		4-й
		Семестр
		7-й
		Лекції
		12 год.
		Практичні
		24 год.
		Самостійна робота
	54 год.	
Кількість аудиторних годин – 36		Вид контролю
Кількість годин самостійної роботи здобувача – 54		Диференційований залік

Примітка: 1 кредит ЄКТС – становить 30 академічних годин.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: формування у студентів розуміння основних завдань медичної служби ЗСУ; набуття навичок організації надання домедичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій/воєнного стану та надзвичайних ситуацій.

Міждисциплінарні зв'язки: базуються на отриманих знаннях з відповідними розділами навчальних дисциплін «Анатомія людини», «Фізіологія», «Фармакологія та медична рецептура», «Патоморфологія та патофізіологія», «Основи медсестринства», «Основи анестезіології та інтенсивної терапії», «Охорона праці в галузі та безпека життєдіяльності».

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета навчальної дисципліни є навчити здобувачів освіти орієнтуватись у надзвичайних ситуаціях, правильно визначати вид і характер ушкоджень, вибрати спосіб надання домедичної допомоги та фахово надати її за умов надзвичайних ситуацій мирного часу і в бойових умовах згідно стандартів тактичної медицини Tactical Combat Casualty Care (TCCC).

2.2. Основні завдання вивчення навчальної дисципліни є:

- Формування у здобувачів освіти теоретичних знань, професійних умінь та практичних навичок в наданні домедичної допомоги постраждалим при невідкладних станах мирного часу і в бойових умовах.
- Визначення основних принципів оцінки стану постраждалих в умовах бойових дій та оволодіння навичками надання домедичної допомоги в разі надзвичайних ситуацій
- Засвоєння алгоритмів надання домедичної допомоги відповідно до сучасних стандартів тактичної медицини.
- Підготовку фахівців, які здатні надавати тактичну домедичну допомогу в умовах бойових дій та надзвичайних ситуацій воєнного характеру, розуміючи особливості бойових уражень, застосовуючи принципи TCCC/MARCH.
- Організацію лікувально-евакуаційних заходів та використання індивідуальних засобів захисту, для збереження життя та здоров'я військовослужбовців та цивільних.
- Оволодіння навичками з основ організації санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів у військах.
- Опанування навичок лідерства, вміння працювати в команді та розвиток критичного мислення для ефективного вирішення складних завдань.

*Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі освіти повинні **знати**:*

- основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час;
- основи організації лікувально-евакуаційних заходів у військах;
- завдання та структуру організації Державної служби медицини катастроф;
- причини виникнення та класифікацію надзвичайних ситуацій;
- особливості та медико-тактичні характеристики різного виду аварій, стихійних лих;
- принципи захисту населення від уражаючих факторів екстрених ситуацій та при застосуванні сучасної зброї;
- принципи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в системі Державної служби медицини катастроф, особливості організації лікувально-евакуаційних заходів в осередках масового ураження;
- принципи надання домедичної допомоги пораненим та хворим під час бойових дій та при надзвичайних ситуаціях.

*Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі освіти повинні **вміти**:*

- засвоїти організацію і порядок проведення лікувально-евакуаційних заходів під час бойових дій;
- організувати та надавати домедичну допомогу пораненим та ураженим в бойових умовах;

- організовувати та надавати тактичну допомогу пораненим та ураженим в обов'язі наведених у стандарті алгоритмів, застосовуючи наявні медичні засоби в умовах бойової обстановки;

надавати тактичну допомогу в осередках надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час;

- користуватися індивідуальними та колективними засобами захисту органів дихання та шкіри, а також медичними засобами індивідуального захисту і проведенню спеціальної обробки;
- застосовувати табельні індивідуальні та групові засоби медичного оснащення;
- надавати домедичну допомогу при бойовому стресі, проводити профілактику бойової втоми, посттравматичного стресового розладу;
- працювати в складі бригад і загонів екстреної медичної допомоги в осередках масового ураження.

2.3. Компетентності та очікувані результати навчання, формування яких сприяє дисципліна. Згідно освітньо-професійної програми «Сестринська справа» дисципліна забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності. СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами. СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства. СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності. СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

	СК 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.
--	---

2.4.Програмні результати навчання. Інтеграційні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «**Основи медичної допомоги в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій**» які визначені освітньо-професійною програмою «Сестринська справа» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 223 Медсестринство є:

ПРН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

ПРН 2. Застосувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

ПРН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

ПРН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

ПРН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

ПРН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

ПРН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

ПРН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

ПРН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги.

ПРН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

ПРН17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Практичне заняття	Самостійна робота
Частина I. Основи медичної допомоги в умовах воєнного стану					
1.	Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражаюча дія сучасної зброї та характеристика санітарних втрат.	2	2	—	—
2.	Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ.	2	2	—	—
3.	Основні принципи тактичної медицини (ТССС) під час ведення воєнних (бойових) дій.	10	—	4	6
4.	Організація домедичної допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту. Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора.	10	2	4	4
5.	Сутність алгоритму “MARCH.” з надання домедичної допомоги в умовах введення бойових дій. Первинне і вторинне обстеження пораненого.	10	—	4	6
6.	Медичне забезпечення механізованої роти і батальйону в оборонному та наступальному боях. Організація надання долікарської допомоги пораненим і хворим в медичному пункті батальйону (МПБ).	8	2	2	4
7.	Вогнепальна рана. Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій Мінно-вибухова травма Синдром тривалого здавлювання тканин. Травматичний шок. Контроль болю. Термічна травма. Домедична та долікарська допомога	10	—	4	6
8.	Бойовий стрес, посттравматичний стресовий розлад: ознаки, профілактика та надання допомоги в бойових та небойових умовах.	4	—	—	4
9.	Поняття про зброю масового ураження. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження. Променева хвороба. Особливості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами.	4	—	—	4
10.	Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах.	4	—	—	4
11.	Завдання та основи протиепідемічного захисту військ. Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів.	4	2	—	2

Частина II. Основи медичної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій					
12.	Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура і завдання Державної служби медицини катастроф.	4	2	—	2
13.	Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях.	4	—	2	2
14.	Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф.	4	—	—	4
15.	Стихійні лиха, їх класифікація і медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих.	4	—	2	2
16.	Екстрена медична допомога при масових ураженнях у мирний та воєнний час. Основні принципи і засоби захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру.	4	—	2	2
17.	Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях.	2	—	—	2
Всього		90	12	24	54

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Частина I. Основи медичної допомоги в умовах воєнного стану

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА: Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражаюча дія сучасної зброї та характеристика санітарних втрат.

Основні завдання та організаційна структура медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Військові звання особового складу медичної служби. Поняття про загальні втрати особового складу військ. Визначення і класифікація санітарних втрат, їх характеристика. Коротка характеристика сучасної зброї.

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА: Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ.

Лікувально-евакуаційне забезпечення військ. Сутність сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення, її принципи. Організація та принципи медичного сортування поранених і хворих. Медична евакуація.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

ТЕМА: Основні принципи тактичної медицини (ТССС).

Принципи та етапи надання тактичної медичної допомоги пораненим в умовах бойових дій. Протокол надання тактичної догоспітальної допомоги пораненим та постраждалим під час ведення воєнних (бойових) дій. Алгоритм з надання домедичної допомоги в секторі обстрілу (взаємодопомога). Обсяг надання тактичної догоспітальної допомоги базового рівня під час ведення воєнних (бойових) дій. Перелік навичок та інтервенцій, які використовуються військовослужбовцями для надання допомоги постраждалим.

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА: Організація домедичної допомоги пораненим на полі бою.

Організація та принципи медичного сортування поранених і хворих. Медична евакуація. Поняття про етап медичної евакуації, завдання, вимоги до розгортання та принципова схема його розгортання. Види і обсяг медичної допомоги. Медичне сортування. Організація та принципи медичного сортування поранених і хворих. Порядок заповнення форми первинної облікової документації № 002/о «Картка постраждалого».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

ТЕМА: Організація домедичної допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту.

Надання домедичної допомоги пораненим на полі бою. Роль само- та взаємодопомоги в сучасному бою. Допомога під вогнем (Фаза I, Care Under Fire, CUF). Розшук поранених на полі бою. Способи наближення стрільців-санітарів та санітарного інструктора до поранених залежно від умов місцевості, погоди, часу доби та характеру бойової обстановки. Способи відтягування поранених і винесення їх з поля бою в укриття (гнізда поранених). Винесення поранених з поля бою одним санітаром за допомогою лямки медичної носильної (складеною кільцем і вісімкою). Позначення місць укриття та зосередження поранених. Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора. Перелік лікарських засобів та медичних виробів для забезпечення надання тактичної догоспітальної допомоги у силах оборони та силах безпеки-аптечки АМЗІ, ААЗ, склад сумки наплічника СМСС, НМБМ.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

ТЕМА: Сутність алгоритму MARCH з надання домедичної допомоги в умовах ведення бойових дій. Первинне і вторинне обстеження пораненого.

Алгоритми надання допомоги в тактичних умовах: Допомога під вогнем (Фаза I, Care Under Fire, CUF); Допомога на полі бою (Фаза II, Tactical Field Care, TFC); Медична допомога при евакуації (Tactical Evacuation Care). Базовий план надання допомоги на етапі тактичної евакуації. Поняття TACEVAC: CASEVAC /MEDEVAC.

Оцінка стану постраждалого за алгоритмом MARCH. Основні послідовні дії надання допомоги пораненому. Зупинка масивної кровотечі; Контроль і забезпечення дихальних шляхів; Оцінка стану дихання; Відновлення кровообігу; Гіпотермія і травма голови.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

ТЕМА: Вогнепальна рана. Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій. Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Контроль болю.

Причини і частота виникнення травматичного шоку в умовах сучасної війни. Домедична допомога пораненим у стані травматичного шоку. Принципи знеболення. Зміст протишокових заходів у МПБ. Визначення, етіологія й патогенез синдрому тривалого здавлювання тканин. Заходи домедичної та долікарської допомоги.

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА: Медичне забезпечення механізованої роти і батальйону в оборонному та наступальному боях.

Організаційна структура Збройних сил України. Військові підрозділи, частини, з'єднання та об'єднання сухопутних військ Збройних сил України. Види загальновійськового бою. Призначення і організація роботи медичного поста роти (МПП). Умови діяльності медичної служби в наступальному та оборонному боях. Медичний пункт батальйону (МПБ): завдання, організаційна структура та оснащення.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

ТЕМА: Екстрена медична допомога при масових ураженнях у мирний та воєнний час. Організація роботи стрільців-санітарів та санітарного інструктора роти в оборонному бою та ході наступального бою.

Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат. Медичне сортування за алгоритмом **START** (Simple Triage and Rapid Treatment). Повна або часткова санітарна обробка постраждалих. Виявлення небезпечних для оточуючих постраждалих за сортувальними ознаками

Організація роботи стрільців-санітарів взводів та санітарного інструктора роти з проведення заходів медичного забезпечення роти в оборонному бою та проведення лікувально-евакуаційних заходів у ході наступального бою. Призначення та організація роботи медичного поста роти (МПП). Організація медичного забезпечення механізованого батальйону в оборонному та наступальному боях.

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА: Завдання та основи протиепідемічного захисту військ. Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів.

Основні завдання військової епідеміології. Головні причини виникнення та поширення епідемічних захворювань у військах під час війни. Протиепідемічний захист військ і його головне завдання. Основні заходи протиепідемічного захисту військ. Обов'язки молодших спеціалістів з медичною освітою щодо контролю за санітарно-епідемічним станом військової частини та її підрозділів. Загальні відомості щодо структури й функцій військових санітарно-епідеміологічних закладів. Завдання санітарно-контрольного пункту (СКП).

Частина II. Основи медичної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА: Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура і завдання Державної служби медицини катастроф.

Завдання та організація Державної служби медицини катастроф (ДСМК). Нормативно-правові акти щодо організації й діяльності Державної служби медицини катастроф (ДСМК).

Основна мета та організаційні основи лікувально-евакуаційного забезпечення в системі Державної служби медицини катастроф. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях: способи розшуку, укладання, перенесення та доставляння потерпілих до транспорту. Робота бригад і загонів екстреної медичної допомоги, інших медичних формувань у районах масового ураження людей. Особливості роботи медичних сестер в екстремальних умовах.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

ТЕМА: Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.

Державна програма створення єдиної системи надання екстреної медичної допомоги. Закон України «Про екстрену медичну допомогу». Загальні причини виникнення і класифікація стихійних лих. Медико-тактична характеристика атмосферних природних небезпек (землетруси, повені, селі, урагани, бурі, смерчі, природні пожежі). Величина та структура імовірних санітарних втрат при стихійних лихах. Характер патологій, санітарно-гігієнічний та епідеміологічний стан територій, забезпечення лікувально-профілактичних заходів, шляхів евакуації. Медична допомога в районах стихійних лих. Медичне сортування та медична евакуація. Обсяги медичної допомоги. Захист дітей у надзвичайних ситуаціях. Прояв посттравматичного стресового розладу у дітей.

5.1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Тема лекції	Кількість годин
1.	Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражаюча дія сучасної зброї та характеристика санітарних втрат.	2
2.	Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ.	2
3.	Організація домедичної допомоги пораненим на полі бою.	2
4.	Медичне забезпечення механізованої роти і батальйону в оборонному та наступальному боях.	2
5.	Завдання та основи протиепідемічного захисту військ. Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів.	2
6.	Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура і завдання Державної служби медицини катастроф.	2
Усього годин		12

5.2 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема практичного заняття	Кількість
1.	Основні принципи тактичної медицини ТССС під час ведення воєнних (бойових) дій.	4
2.	Організація домедичної допомоги пораненим на полі бою. Медико-тактична характеристика індивідуальних та групових засобів медичного оснащення.	4
3.	Сутність алгоритму MARCH з надання домедичної допомоги в умовах ведення бойових дій. Первинне і вторинне обстеження пораненого.	4
4.	Вогнепальна рана. Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій. Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Контроль болю.	4
5.	Екстрена медична допомога при масових ураженнях у мирний та воєнний час. Організація роботи стрільців-санітарів та санітарного інструктора роти з в оборонному бою та ході наступального бою.	4
6.	Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.	4
Усього годин		24

5.3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1.	Основні принципи ТССС та їх значення.	2
2.	Допомога під вогнем “Care Under Fire, CUF”. Тактична польова допомога “Tactical Field Care”	4
3.	Медична допомога на етапі тактичної евакуації. Поняття TACEVAC CASEVAC /MEDEVAC	4
4.	Послідовність дій за алгоритмом MARCH.	4
5.	Медико-тактична характеристика індивідуальних та групових засобів медичного оснащення.	2
6.	Організація надання долікарської допомоги пораненим і хворим в медичному пункті батальйону (МПБ).	4
7.	Особливості поранень військовослужбовців у зоні проведення бойових дій. Характер сучасної бойової травми	4
8.	Причини та особливості термічної травми у сучасній війні.	2
9.	Бойовий стрес, посттравматичний стресовий розлад: ознаки, профілактика та надання допомоги в бойових та небойових умовах	4
10.	Поняття про зброю масового ураження. Гостра променева хвороба. Особливості хімічної зброї. Ураження бойовими отруйними речовинами.	4
11.	Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах.	4
12.	Протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації та в умовах застосування біологічної (бактеріологічної) зброї.	2
13.	Медичне забезпечення та вимоги до надання допомоги при евакуації та розосереджуванні населення.	2
14.	Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф.	4
15.	Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих	2
16.	Основні принципи і засоби захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру.	2
17.	Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях.	4
Всього		54 год

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача освіти, індивідуальні заняття, консультації.

Проведення лекційних занять включає: словесне викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-візуалізації з використанням мультимедійних технологій; проблемні лекції (розв'язування ситуаційних задач, кейсів), бінарні лекції (лекції-дискусії).

Практичні заняття включають: інструктаж, усне фронтальне опитування, письмове опитування, вирішення типових та нетипових практичних та ситуаційних завдань; ділова гра; робота у групах, відпрацювання практичних навичок в симуляційно -тренінговому центрі.

Самостійна робота студентів обов'язкова, що передбачена навчальним планом і робочими програмами є одним з показників академічної активності та додаткових результатів навчання:

- виконання домашніх завдань;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- розробка кейсів;
- підготовка відповідних документів, матеріалів тощо;
- підготовка тематичних презентацій.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Самоконтроль, поточний контроль, тестовий, контроль, диференційований залік

- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- розробка кейсів;
- підготовка відповідних документів, матеріалів тощо;
- підготовка тематичних презентацій;
- відвідування додаткових занять, лекцій, семінарів, круглих столів тощо;

8. ФОРМИ ТА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СФОРМОВАНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи оцінювання:

- усне індивідуальне опитування;
- письмовий тестовий контроль;
- комп'ютерний тестовий контроль;
- контроль розв'язування типових та нетипових клінічних завдань
- демонстрація практичних навичок;
- індивідуальне завдання;
- студентські презентації.

Форми контролю:

1. Контроль початкового рівня знань, який визначається на першому занятті навчальної практики та включає перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчали на попередніх курсах. Контроль проводять методом фронтального усного опитування.

2. Поточний контроль здійснюється на кожному занятті відповідно до конкретних цілей, засвоєння конкретної теми. Рекомендується застосовувати такі методи оцінювання рівня підготовки студентів: опитування, вирішення ситуаційних завдань, тестування, практична перевірка рівня оволодіння та виконання практичних знань та умінь.

3. Проміжний контроль знань з проводиться у різних формах після завершення вивчення навчального розділу з метою виявити рівень засвоєння програмного матеріалу та проводиться на останньому занятті навчальної практики. Проміжний контроль у створення презентації (проекту), участі в конференціях.

3. Підсумковий контроль здійснюється для оцінювання результатів навчання після завершення вивчення дисципліни. Підсумковий контроль знань включає контроль у вигляді диференційного заліку.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») оцінювання.

Критерії оцінювання усної відповіді:

Оцінка (відмінно) виставляється здобувачеві освіти, який комплексно оцінює запропоновану ситуацію, має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, приймати рішення, правильно вибирати тактику дій, послідовно упевнено виконувати практичні навички у відповідності до алгоритмів.

Оцінка (добре) виставляється здобувачеві освіти, який комплексно оцінює запропоновану ситуацію, добре володіє вивченим матеріалом, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію; використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією; відповідь його логічна, хоч і має неточності. Уміє послідовно виконувати практичні навички у відповідності до алгоритмів з урахуванням незначних коментарів викладача.

Оцінка (задовільно) виставляється здобувачеві освіти, який за допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал та вибирає тактику дій, може повторити за зразком певну операцію, дію; правильно послідовно, але невпевнено виконує практичні навички у відповідності до алгоритмів; відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.

Оцінка (незадовільно) виставляється здобувачеві освіти, який може розрізнити об'єкти вивчення, але невірно оцінює ситуацію, неправильно вибирає тактику дій, що зумовлює погіршення ситуації, неправильно виконує практичні навички; відтворює

незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

Оцінювання самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти, яка передбачена в тематичному плані поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальної практики, контролюється під час проміжного і підсумкового контролю.

10.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Силабус навчальної дисципліни
- Робоча програма
- Підручники та навчальні посібники
- Конспекти лекцій
- Методичні вказівки та рекомендації до практичних занять
- Методичні вказівки та рекомендації до самостійної роботи
- Збірники ситуаційних завдань (кейсів) та проблемних ситуацій
- Комп'ютерні презентації, мультимедійні лекції
- Ілюстративні матеріали
- Банк тестів, електронний банк тестових завдань
- Алгоритми практичних дій з виконання практичних навичок.

11. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Інтерактивна панель
- муляжі, фантоми, тренажери
- медична апаратура та прилади
- медична документація

12. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Наближення до поранених на полі бою різними способами.
2. Відтягування поранених з поля бою.
3. Винесення поранених з поля бою одним санітаром за допомогою лямки медичної носильної.
4. Винесення поранених з поля бою двома санітарами на руках та за допомогою нош і лямки медичної носильної.
5. Зупинка кровотечі максимальним згинанням кінцівки.
6. Припинення артеріальної кровотечі методом накладання джгута типу *SAT*.
7. Застосування хімічних гемостатиків.
8. Контроль за накладеним джгутом.
9. Зупинка кровотечі накладанням стисної пов'язки.
10. Накладання першого закріплювального туру бинта.
11. Накладання останнього фіксувального туру бинта.
12. Накладання пов'язки на голову
13. Накладання пов'язок на кінцівки:
14. Накладання оклюзійної пов'язки типу «Ізраїльський бандаж» на

15. Накладання косинки медичної.
16. Проведення транспортної іммобілізації при черепно-мозковій травмі.
17. Накладання транспортних шин: Kendrick, SAM, Дітерікса, Крамера, пневмошин.
18. Проведення транспортної іммобілізації при переломі ключиці.
19. Проведення транспортної іммобілізації при ушкодженні кісток таза, хребта.
20. Візуальне визначення ступеня опіку.
21. Визначення площі опіку за правилом дев'яток.
22. Невідкладна допомога при опіках.
23. Невідкладна допомога при синдромі тривалого роздавлювання.
24. Техніка проведення штучної вентиляції легень мішком АМБУ.
25. Проведення непрямого масажу серця.
26. Надягання протигаза на потерпілого.
27. Склад та умови використання аптечки індивідуальної АМЗІ.
28. Правила надягання захисного костюма.
29. Правила надягання протигаза.
30. Проведення медичного сортування постраждалих.
31. Надання допомоги при ураженні хлором.
32. Надання допомоги при ураженні аміаком.
33. Надання допомоги при ураженні чадним газом.

13. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Тактика надання домедичної допомоги постраждалим у бою з використанням алгоритму MARCH.
2. Принципи надання тактичної допомоги.
3. Рекомендований склад військової аптечки.
4. Основні способи застосування індивідуальних аптечек.
5. Базові технічні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів та їх використання. Мішок АМБУ.
6. Засоби для зупинки кровотечі. Використання засобів для зупинки кровотечі.
7. Характеристика сучасних перев'язувальних матеріалів.
8. Місце події. Виявлення небезпечних факторів. Визначення шляхів евакуації.
9. Первинний огляд постраждалого.
10. Вторинний огляд постраждалого.
11. Поняття про серцево-легеневу реанімацію.
12. Відновлення прохідності дихальних шляхів при наявності стороннього тіла.
13. Техніка проведення штучної вентиляції легень.
14. Техніка проведення непрямого масажу серця.
15. Алгоритм проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувальниками.
16. Визначення, класифікація та характеристика кровотеч.
17. Методи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі.
18. Правила та методи транспортної іммобілізації
19. Сучасні засоби іммобілізації та транспортування потерпілих.
20. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови (черепно-мозкова травма).

21. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на ушкодження хребта.
22. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на проникаючі ушкодження живота.
23. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок
24. Характеристика сучасних перев'язувальних матеріалів.
25. Місце події. Виявлення небезпечних факторів. Пріоритети при наданні допомоги.
26. Бойова втома та бойовий стрес. Профілактика посттравматичного стресового розладу

14. ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Навчальна література:

1. Тактична медицина та безпека в умовах бойових дій: навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2023. – 320 с.
2. Тактична медицина та безпека в умовах бойових дій: навч. посібник/ Карамішев Д., Гордієнко Л. Львів: «Магнолія 2006», 2023. – 320 с.
3. Домедична допомога, підтримка життєдіяльності потерпілого при зупинці дихання і кровообігу: навч. посіб./ Гордієнко Л.П., Шепітько К.В., Рожнов В. Г., Полив'яна О.А, Полтава: ФОП Петренко І. М., 2022. – 144 с.
4. Організація медичного забезпечення військ: підручник / Бадюк М.І. та ін.; за ред. В.В. Паська. Київ: КНТ, 2022. 430 с.
5. Організація і надання екстреної медичної допомоги при масових випадках [Текст] : навч. посіб. для самост. роботи та дистанц. навчання / [А. А. Гудима та ін.] ; Тернопіл. нац. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського, Держ. закл. "Укр. наук.-практ. центр екстрен. мед. допомоги та медицини катастроф М-ва охорони здоров'я України". - Тернопіль : ТНМУ:Укрмедкнига, 2025. - 111 с.
6. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях [Текст] : навч. посіб. / Бірюк І. Г. [та ін.] ; Буковин. держ. мед. ун-т, [Каф. медицини катастроф та військ. медицини]. - вид. 2-ге, перероб. і допов. - Чернівці : Буковин. держ. мед. ун-т, 2025. - 356 с.
7. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навч. посіб.; за ред. В.С. Тарасюка. – 4-е вид., стер. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 504 с.
8. Медичний захист військ: навчальний посібник / [С.О. Гур'єв, Ю.В. Шкатула, В.П. Печиборщ та ін.] – Суми: Сумський державний університет, 2017. – 175 с.
9. Домедична допомога в умовах бойових дій: методичний посібник / В. Д. Юрченко, В. О. Крилюк, А. А. Гудима [та ін.]. – Київ: Середняк Т. К., 2014. – 80 с.

Додаткова література:

1. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях: навч. посібник / Гринзовський А.М., Волянський П.Б., Колашченко С.І. – К.: СКІФ, 2023. – 216 с.
2. Слободяник Г. І. Екстрена та невідкладна медицина. Перша долікарська та лікарська допомога: підручник / Г. І. Слободяник. 2-ге вид. Київ, 2021. 168 с
3. Основи тактичної медицини. Навчальний посібник – Київ: НУОУ, 2020. – 168 с.

- Авторський колектив: полковник Дрок Л.В., полковник Камалов Є.В., полковник Миколенко Ю.М. Комп'ютерна верстка: Глухова О.Г.
4. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / В.О. Крилюк, В.Ю. Кузьмін, І.В. Кузьмінський, та ін. – Київ, 2017. – 120 с.
  5. Швед МІ, Гудима АА, Геряк СМ та ін. Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник за ред. М.І. Шведа. Тернопіль: ТНМУ, 2022. 448с.

Інформаційні ресурси:

1. Деякі питання надання первинної медичної допомоги в умовах воєнного стану : наказ МОЗ України № 496 від 17.03.2022 р.
2. Про затвердження Стандарту екстреної медичної допомоги “Медичне сортування при масовому надходженні постраждалих на ранньому госпітальному етапі” : наказ МОЗ України № 368 від 24.02.2022 р.
3. Наказ МОЗ України від 03.02.2022 р.№ 210 “Стандарт екстреної медичної допомоги «Медичне сортування пацієнтів різних вікових груп у відділенні екстреної(невідкладної) медичної допомоги»”.
4. Методичні рекомендації щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій/воєнного стану. Наказ МОЗ України від 15.03.2022 № 488.
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0488282-22#Text>
5. Рекомендації з тактичної допомоги пораненим в умовах бойових дій для медичного персоналу (Tactical Combat Casualty Care Guidelines for Medical Personnel). 2021.
6. <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/rekomendacii-z-taktichnoi-dopomogi-poranenim-v-umovax-bojovix-dij-dlya-medichnogo-personalu>
7. СС МР - курс для медичного персоналу. <https://tccc.org.ua/collection/tccc-guidelines>
8. <https://turbota.mil.gov.ua/taktychna-medycyna-korysni-resursy>
9. https://www.facebook.com/pulseofukraine/?locale=uk_UA
10. <https://medialt.clinic/blog/vazhlive-pitannya/domedichna-dopomoga-v-umovakh-bojovikh-dij-osnovni-protokoli>